No. 931. DE TIJD. 1850.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is ƒ 5,00; voor de buitensteden ƒ 6,00; franco door het geheele Rijk. *Brieven, Gelden, enz.* FRANCO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

DONDERDAG, 9 MEI.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen ƒ 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents per regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaald men naar de plaatsruimte meer.

Uithoofde van den feestdag van de Hemelvaart Onzes Heeren, zal *de Tijd* morgen niet verschijnen.

Bij dit nummer van de Tijd *wordt een bijvoegsel uitgegeven, bevattende het Ontwerp van Wet ter regeling van de zamenstelling en de magt van de Provinciale Staten.*

AMSTERDAM, 8 Mei.

Zoodra had Belgie niet zijne constitutie in volle werking gebragt, en de proef der groote vrijheden, die grondwettig verleend zijn, deugdelijk meenen te vinden, of het begon al aanstonds het voorbeeld van Frankrijk na te volgen, dat zich verlustigde in parlementaire partijschappen, die minder een verschil van beginselen, dan wel de zucht naar het bezit der ministerieele magt ten grondslag hadden. Van de praktijk dier verdeeldheid kwam men er toe de noodzakelijkheid dier verdeeldheid te betoogen, dat is de partijschap als een noodzakelijk ingredient van eene constitutioneele monarchie te stellen. Die leer werd wijd en breed ontvouwd door den leermeester der doctrinaire partij in Belgie, den heer Duvaux, den vriend en steun van de heeren Rogier en Lebeau, de twee hoofdleiders van onze naburige doctrinairen, en vond bij dezen des te meer bijval, naar mate de loop der zaken deze heeren langer van de ministerieele kussens had gehouden. Tot in 1840 waren alle elkander opvolgende ministerien zamengesteld geweest uit de verschillende fractien der Kamer, die de Grondwet en de monarchie van Belgie opregtelijk wilden. Men noemde die *ministères mixtes*. Zij bragten de beste resultaten voort, omdat zij de partijschap uit de bevolking, en in alle geval zeker uit de wetgeving hielden. Maar dat mogt nu zoo niet meer zijn. Gemengde ministerien konden slechts apostaten van ministers vormen, en er mogten in het vervolg slechts ministerien bestaan, genomen uit ééne en dezelfde fractie der Kamer. De heer Rogier slaagde er in om door eene factische beweging onder het volk opgewekt, de twee laatste gemengde ministerien omver te werpen, eerst het ministerie Nothomb, vervolgens het ministerie van de Weijer, dat slechts eenige weken leefde, en viel onder den blaam, dien men op gemengde ministerien had weten te doen kleven.

De partij, die men gewoon is de Katholijke te noemen, beging de fout, na altijd uit al hare magt de gemengde ministerien verdedigd te hebben, om onmiddellijk na den val van het ministerie van de Weijer een ministerie te vormen, uitsluitend uit hare partij genomen. Zij had de praktijk van de leer, die zij had bestreden, moeten overlaten aan hare bevechters, en daarenboven moeten begrijpen, dat zoo de heer Rogier de gemengde ministerien had onmogelijk gemaakt, zulks niet was geschied om den heer de Theux aan het roer te brengen. De gevolgen van dien misslag bleven niet uit. De heer Rogier ontzag nu geene middelen meer. Hij, de man van orde, die en het koningschap en de onafhankelijkheid van België had helpen grondvesten, stak de hand uit tot de Orangisten, tot de Franschgezinden, tot de Republikeinen, met een woord tot allen, die, het komt er niet op aan om welke reden, de jeugdige monarchie vijandig waren. Het land werd met klubsen overdekt, en door middel dier klubsen een kruistogt aangevangen tegen hetgeen men had goedgevonden *l'influence cléricale* te noemen, ten einde, zoo als men voorgaf, de onafhankelijkheid der civiele magt te handhaven. In den strijd genoegzaam alleen door de wapenen van bedrog en misleiding gevoerd, werd men krachtig ondersteund door de romans van Eugène Sue en de werken van Michelet, die bij duizendtallen door gansch België verspreid, de bevolkingen van het Katholicisme trachtteden los te scheuren, en met behulp der lasteringen van de liberale bladen, althans dit voortbragten, dat in het gemoed der menigte eenig wantrouwen tegen de Katholijke geestelijkheid ontstond. Onder den invloed van dit wantrouwen hadden de verkiezingen plaats en veroorzaakten den val van het ministerie de Theux. De comedie was gespeeld; de heer Rogier had de magt in handen. Maar om al aanstonds een bewijs te geven van de regtzinnigheid van den strijd, dien hij met zoo revolutionnair geweld had gevoerd; onder voorwendsel dat het ministerie homogeen moest zijn, plaatste hij twee invloedrijke mannen naast zich, de heeren Frère-Orban en de Haussy, die hij al zijn leven had bestreden, omdat hunne beginselen der vrijheid en onafhankelijkheid van Belgie vijandig waren geweest. Het eerste ministerie dat de heer Rogier vormde, was dus een gemengd ministerie, en dat nog wel een invloedrijk bestanddeel ontleende aan de revolutionnaire partij in den heer Frère, die, hoezeer het ministerie den naam van Rogier draagt, den hoogsten toon voert in de ministerieele debatten.

Het kon niet anders of een ministerie, dat zijn ontstaan te danken had aan de vooroordeelen, die men tegen de Katholijke geestelijkheid had gevoed, moest die geestelijkheid vijandig zijn. Evenwel, nadat men gedurende een aantal jaren de elkander opvolgende ministeriën had beschuldigd te staan onder *l'influence occulte* van de geestelijkheid, had Rogier met Frère niet zoodra het ministerie in handen, of het bleek, dat de *influence occulte* niets meer was geweest dan een sprookje, waarmede men de ligtgeloovige bevolking had misleid. Niet alleen, dat geen bewijs was en werd gegeven van dien vermoeden invloed der geestelijkheid; maar integendeel werd het feitelijk bewezen, dat de beschuldiging uit de lucht was gegrepen, omdat dit der geestelijkheid vijandig ministerie niets, noch in de administratie, noch in de wetgeving, uit dien hoofde te veranderen vond. Intusschen bragt de aard van het ministerie vijandschap mede, en het werd er alzoo toe gebragt om de geestelijkheid te kwellen in aangelegenheden van zeer ondergeschikt en plaatselijk belang, tot dat de Februarij-revolutie in Parijs uitbrak, geheel Europa met schrik vervulde, en de partijen, die orde willen in Belgie, tot toenadering dwong. Daaruit werd een nieuwe toestand geboren, dien wij in een volgend nummer bespreken.

Volgens een brief van Turijn aan de *Univers*, was Mgr. Franzoni, aartsbisschop van Turijn, aldaar tegen 29 April gedagvaard voor de regtbank van eersten aanslag, ter zake van de circulaire, die de Hoogw. prelaat aan de bisschoppen van Piemont had gerigt. De waardige aartsbisschop heeft in plaats van voor die regtbank te verschijnen aan den regter ter instructie een brief toegezonden, waarin hij de reden van zijn niet verschijnen blootlegt. Mgr. grondt zich daartoe niet alleen op de besluiten van het Concilie van Trente, houdende dat bij elke incriminatie der Bisschoppen, deze uitsluitend aan den Paus verantwoording verschuldigd zijn, maar ook op de circulaire van de *Sancta Gongregatio Immunitatis*, welke op het herhaald verzoek van Z. M. den Koning den 14 Junij 1823 is uitgegeven, en waarin wordt bepaald, dat geestelijken voor leeken-regtbanken gedaagd zijnde om getuigenis af te leggen, daar moeten verschijnen; maar waarin mede nadrukkelijk wordt gezegd, dat zoo het noodig mogt zijn een Aartsbisschop of Bisschop te ondervragen, men, om den eerbied aan hunne waardigheid en karakter verschuldigd, deze kerkvoogden niet voor eene regtbank mag dagvaarden, en dat Z. H. zich overigens het geven eener autorisatie in zulk een geval voorbehoudt, en wil, dat hem die toestemming voor elk bijzonder geval gevraagd worde.

Mgr. verklaart zich dus bij zulke formeele en duidelijke bepalingen in de onmogelijkheid om voor de regtbank te verschijnen; desniettemin betuigt hij zijne algeheele onderwerping aan de wetten van den Staat in alles wat niet met zijn geweten strijdt, en wenscht den noodigen tijd te erlangen om aan den H. Stoel de vereischte autorisatie te vragen, belovende hij, deze ontvangen hebbende, zich aan de voorschriften der wet te zullen onderwerpen. Ziedaar, hoe de door de bladen *La Suisse*, de *Concordia*, de *Köln. Zeitung* en andere, zoo gewilde muitzieke Aartsbisschop van Turijn zich onderdanig betoont aan de gestelde Staatsmagten.

De *Armonia* zegt niet welk antwoord op dien brief is gegeven; doch, hoe billijk ook 's Aartsbisschops antwoord is, valt het zeer te betwijfelen of het ministerie er genoegen mede zal nemen.

Wij geven hier eenige der voornaamste bemerkingen voorkomende in de Memorie van Toelichting, gevoegd bij het gisteren door ons als bijvoegsel medegedeelde Ontwerp van wet tot regeling van het kiesregt en de benoeming van Afgevaardigden ter Eerste en Tweede Kamer.

Het bovengenoemde Ontwerp van wet, tot regeling van het kiesregt, van de benoeming van Afgevaardigden ter Eerste en Tweede Kamer en van den rooster hunner aftreding, regelt het kiesregt niet slechts in zoo ver het de benoeming van de leden der Tweede Kamer, maar ook voor zoo veel het de keuze der leden van de Provinciale Staten en van de gemeenteraden aangaat.

Dit schijnt de eenvoudigste en met den aard der zaak meest strookende behandeling. Of het kiesregt ter benoeming der lands- of der provinciale, dan der plaatselijke vertegenwoordiging wordt uitgeoefend, het ondergaat in 't wezen geene verandering. Het behoeft, op welke dezer soorten van vertegenwoordiging ook toegepast, altijd dezelfde voorschriften. Het opmaken van kiezerslijsten, het beslissen der daarover gerezen geschillen, het oproepen van kiezers, het rondzenden, inleveren en openen van stembriefjes, zijn de verrigtingen, die daarbij altijd, en altijd op dezelfde wijze, zullen moeten geschieden. Verschil kan alleen bestaan met opzigt tot den census en de voorwaarde van het ingezetenschap; en om dit aan te duiden zijn eenige woorden, geene afzonderlijke wetten, noodig.

Eenelei en gelijktijdige regeling schijnt ook meest overeenkomstig met de letter der Grondwet, die in het 5de additionnele artikel eene wet vordert, »regelende »het kiesregt *en* de benoeming van Afgevaardigden ter »Eerste en Tweede Kamer." Had de grondwetgever verlangd, dat die wet uitsluitend het kiesregt voor de keuze der rijksvertegenwoordiging zou regelen, hij had gesproken van eene wet, regelende het kiesregt *voor* de benoeming van Afgevaardigden.

Door kiesregt verstaat de Regering niet de *wijze* van benoeming der leden van de Tweede Kamer, van de Provinciale Staten en de gemeenteraden. Deze wijze van benoeming zal afzonderlijk bij de tweede afdeeling dezer wet, bij de provinciale en bij de gemeente-wet moeten worden geregeld. Dit ligt in den zin der Grondwet, die in het vermeld artikel kiesregt tegen benoeming overstelt.

De wet door het 5de additionnele artikel der Grondwet 1°. gevorderd, heeft twee onderscheidene aangelegenheden te regelen, vooreerst het kiesregt, ten andere de wijze en voorwaarden van benoeming der leden van de Staten-Generaal. De voorschriften omtrent den rooster hunner aftreding, volgens het 6de additionele artikel door dezelfde wet te geven, behooren bij die omtrent de benoeming dier leden te huis.

Het ontwerp is uit dien hoofde in twee afdeelingen gesplitst, die wederom op de volgende wijze zijn verdeeld:

EERSTE AFDEELING.

Van het kiesregt.

§ 1. Van de kiezers.
§ 2. Van de lijsten der kiezers.
§ 3. Van het stemmen der kiezers.

TWEEDE AFDEELING.

Van de benoeming van afgevaardigden ter Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal, en van den rooster hunner aftreding.

§ 1. Van de afgevaardigden ter Eerste Kamer.
§ 2. Van de afgevaardigden ter Tweede Kamer.
§ 3. Van den rooster van aftreding der leden van de Eerste en Tweede Kamer.

Overgangsbepalingen.

Men zal vinden, dat bij het opstellen van dit ontwerp het Verslag der Tweede Kamer van 30 Junij 1849 doorgaans in het oog is gehouden.

EERSTE AFDEELING.

§ 1. Art. 1. Volgens de artt. 123 en 139 der Grondwet moeten de kiezers voor de Provinciale Staten en voor de gemeenteraden dezelfde vereischten bezitten,

die art. 76 der Grondwet in de kiezers van de leden der Tweede Kamer vordert. Alleen worden de in dit artikel gestelde uitersten van het te betalen belastingbedrag, met opzigt tot de kiezers voor den gemeenteraad, op de helft gebragt.

Het wets-ontwerp bepaalt deswege dat elk kiezer, zonder onderscheid, Nederlander, meerderjarig, ingezeten des Rijks en in het volle genot der burgerlijke en burgerschapsregten zij.

Het eischt bovendien in den kiezer voor de Provinciale Staten ingezetenschap in de provincie; in dien voor den gemeenteraad, ingezetenschap in de gemeente. De wetgever, deze voorwaarde stellende, handelt in overeenstemming met den geest van het voorschrift van art. 76 der Grondwet. Immers dezelfde reden, die den grondwetgever bewoog, om in art. 76 ingezetenschap des Rijks als vereischte voor de kiezers der leden van de Tweede Kamer te vorderen, geldt voor de bedoelde bepaling van art. 1 van dit ontwerp. Zal van den kiezer te wachten zijn, dat hij eene goede keuze doe, hij moet niet onbekend wezen met de plaats of landstreek, wier vertegenwoordiging hij heeft te kiezen; hij moet er eenigen tijd hebben gewoond, hij moet met hare belangen gemeenzaam zijn.

Het maken van eenig ander onderscheid tusschen de provinciale en gemeentelijke kiezers en de kiezers voor de Tweede Kamer, schijnen de bewoordingen der artt. 123 en 139 der Grondwet niet toe te laten. Uit dien hoofde wordt, ofschoon het allezins redelijk en wenschelijk ware te bepalen, dat voor de beide eerstgemelde klassen van kiezers, ter berekening van den census, in aanmerking zullen komen de directe provinciale of gemeentelijke lasten, door het ontwerp te dien aanzien niets bepaald.

Art. 2. Uitleg der in het vorig artikel gestelde voorwaarden.

Wie Nederlanders zijn, zal moeten bepaald worden door de bij art. 7 der Grondwet bedoelde wet. Zoolang deze ontbreekt, blijft er niet over dan de regelen van het Burgerlijk Wetboek, met opzigt tot dit punt te doen gelden.

Niet hij, die, volgens het burgerlijk regt, met den meerderjarige, door huwelijk of handligting, gelijk staat, maar die werkelijk drie en twintig jaren oud is, mag geacht worden ter vervulling van den kiezersplígt geschikt en in art. 76 der Grondwet bedoeld te zijn.

De meerderjarigheid behoort alleen in aanmerking te komen, voor zoover zij tijdens het opmaken der kiezerslijst bestaat. Het is echter billijk ook hem als kiezer toe te laten, die nog vóór het sluiten der kiezerslijsten drie en twintig jaren oud worden en dus, op het oogenblik dat de keuze moet geschieden, werkelijk meerderjarig zijn zal.

Een tijd van achttien maanden, als voorwaarde van het ingezetenschap des Rijks, schijnt geen te gestrenge eisch.

Hetzelfde mag gezegd worden van de voor het ingezetenschap der provincie of gemeente gevorderde eenjarige inwoning.

Ofschoon de Grondwet in art. 76 alleen »directe belastingen" noemt, en slechts weinige regels van »rijksdirecte belastingen" spreekt, kan zij niet geacht worden, door de eerste uitdrukking andere lasten te bedoelen, dan die geheven worden ten behoeve van 's Lands kas. Moesten er ook de provinciale en gemeentelijke directe belastingen door worden verstaan, voor het kiezen der rijks-vertegenwoordiging kwam dan in aanmerking wat in een plaatselijk belang werd opgebragt. Dit ware inderdaad onredelijk. Het zou de meerdere of mindere uitbreiding van de algemeene kiesbevoegdheid niet alleen van den algemeenen, maar ook van den provincialen en gemeente-wetgever, die de provinciale of gemeente-lasten regelt, afhankelijk maken. Het zou ook eene groote ongelijkheid tusschen de ingezetenen, met opzigt tot het regt om de leden der Tweede Kamer te kiezen, ten gevolge hebben. Dit regt toch zou dan aan hem, die eene zwaarbelaste provincie of gemeente bewoonde, kunnen toekomen, en eenen ander, die inder daad, en naar de schatting van den algemeenen wetgever, in dezelfde omstandigheden van gegoedheid verkeerde, ontzegd blijven.

Met betrekking tot den census, bezigt art. 76 der Grondwet de uitdrukking: »betalende in de directe belastingen eene som, die in de kieswet zal worden vereischt." De Grondwet vordert alzoo, dat de kiezer werkelijk betalende zij, niet dat hij betaald hebbe. Zij wil, dat op zijn tegenwoordigen toestand worde gelet, niet op dien, waarin hij vroeger zich mogt hebben bevonden. Dat het woord »*betalende*" moet worden opgevat in den zin van: »verpligt tot betaling" is duidelijk. Niemand is steeds bezig te betalen, of gehouden, op het oogenblik van het sluiten der kiezerslijst, zijn aanslag over het gansche jaar reeds betaald te hebben. Het komt er bij dat sluiten ook niet op aan, te weten, of de kiezer het door hem aan 's Lands kas verschuldigde werkelijk hebbe opgebragt, of bezig zij op te brengen; maar of hij in dien staat van gegoedheid verkeere, dien de wetgever als voorwaarde der geschiktheid ter uitoefening van het kiesregt heeft gesteld. De vraag is dus, of hij het belastingbedrag, dat, volgens de fictie der wet, van dien staat het bewijs is, over het jaar, waarin hij het kiesregt uitoefenen zal, moet betalen. Uit dezen hoofde noemt art. 2 *betalende* hem, die aangeslagen is in de op het oogenblik van de sluiting der kiezerslijsten tot de loopende dienst behoorende kohieren.

Art. 98. Over de beteekenis der uitdrukkingen: »bezoldigd staatsambt" en »bevordering in de staatsdienst," kan, ter goeder trouw, verschillend worden gedacht.

Het past aan de wet, zekerheid van regt te vestigen. De toepassing van art. 91 der Grondwet dient volstrekt naar éénen zelfden regel te geschieden.

Het voorstel strekt om de minst willekeurige, de meest eigenaardige en vaste bepalingen van *staatsambt*, waarop het hier bovenal aankomt, ten gronde te leggen. Staats ambtenaar is hij, wiens ambt uitsluitend of voornamelijk in verrigtingen van algemeene staatsdienst bestaat. Ambten, hoofdzakelijk in het belang van eene provincie, van eene gemeente, van een waterschap of van eenig ander zelfstandig deel of ligchaam, ten behoeve zijner bijzondere huishouding, ingesteld, zijn, al benoemt de Koning, in eigenlijken zin geene staatsambten. Het lid der volksvertegenwoordiging, dat zich als ambtenaar aan de uitvoerende rijksmagt verbindt, weet hiermede wel ligt de vrijheid van den volksvertegenwoordiger niet te paren. Dit vermoeden, hetwelk de Grondwet aanneemt tot dat de kiezers in elk bijzonder geval het tegendeel zullen hebben beslist, is op de overige publieke ambten niet, gelijk op de staatsambten, toepasselijk.

Aanstelling door den Koning of van Koningswege is een gevolg van het zoo even voorgestelde begrip; doch maakt alleen en op zich zelf den ambtenaar niet tot staatsambtenaar.

Dat de bezoldiging uit 's lands kas vloeije, is insgelijks een gevolg van het wezen van het ambt; en daar de Koning, volgens de Grondwet, de bezoldigingen aller ambtenaren, die uit 's lands kas betaald worden, regelt, versterkt dit het vermoeden van afhankelijkheid. Van bezoldiging uit eene kas waarover het algemeene Gouvernement geene beschikking heeft, kan niet met gelijk regt hetzelfde worden gezegd.

Neemt men »bezoldigd staatsambt" niet in de door het voorgestelde artikel omschreven beteekenis, maar, zonder op den aard der bediening te letten, voor elk bezoldigd ambt, waartoe de Koning benoemt, dan zal in vele gevallen de reden, om welke art. 91 eene nieuwe keuze verordent, slechts in de gedachte mogen worden gezocht, dat het ambt uit gunst kon verleend en als weldaad ontvangen zijn.

Nog werd opgemerkt, dat ook de zamenhang, waarin art. 91 der Grondwet bevordering in de staatsdienst met en onmiddelijk na aanneming van een bezoldigd staatsambt noemt, de voorgestelde opvatting van dit laatste woord bevestigt. In het stelsel toch der algemeene staatsdienst is bevordering doorgaans van loutere verplaatsing of verandering beter te onderscheiden, dan bij de overige, in geene geregelde volgorde tot elkander staande ambten.

§ 2. Art. 100. De Grondwet beveelt in art. 76, dat de leden der Tweede Kamer gekozen worden in de kiesdistricten »waarin het Rijk verdeeld wordt."

Dit is het eenig middel ter voldoening aan de bepaling van art. 67, volgens welke voor ieder 45,000 tal der bevolking des Rijks een lid in de Tweede Kamer moet zitten. Eene verdeeling der provincien in kiesdistricten, al beantwoordde zij aan dit doel, bij het vaststellen dezer wet, geraakte er mede in strijd, zoodra de algemeene bevolking des Rijks met 45,000 zielen toenam. Dan moest toch volgens art. 77 een lid meer voor de Tweede Kamer worden gekozen. Doch waar zou het geschieden? In eene enkele provincie, wier zielengetal slechts met een deel der 45,000 ware vermeerderd, kon het zonder strijd met art. 77 niet plaats vinden Het voorschrift van dit artikel is stellig. Het gedoogt evenmin dat er meer, als dat er minder leden dan één op de 45,000 inwoners, in de Kamers zitten. Wordt daarentegen het Rijk, zonder op de grenzen der provincien acht te slaan, in kiesdistricten verdeeld, bij elke vermeerdering van het getal van 's Rijks inwoners met 45,000 kan dan eene wijziging van districts-verdeeling, die het toevoegen van een lid meer aan de Tweede Kamer medebrengt, geschieden. Het zal uit dien hoofde noodig zijn, gelijk aan het slot van art. 102 wordt bepaald, de tabel regelende de verdeeling der kiesdistricten, om de vijf jaren, in welken tijd de bevolking gemeenlijk met 45,000 zielen toeneemt, te herzien.

Deze verdeeling behoort door de wet zelve te worden vastgesteld. Zij kan als een onderwerp van algemeen rijks-, niet van plaatselijk of provinciaal belang, aan de plaatselijke of provinciale besturen niet worden toevertrouwd. Zij oefent op den geest en uitslag der verkiezingen een te grooten invloed uit, om aan het goedvinden des Gouvernements te kunnen worden overgelaten.

Met opzigt tot de laatste zinsnede van art. 100 valt op te merken, dat eerst de gedachte, die ook bij art. 7 der instructie, door den Minister van Binnenlandsche Zaken overeenkomstig Zijner Majesteits besluit van den 9den Januarij 1850 n°. 37 vastgesteld, ten gronde ligt, heeft bestaan, de verdeeling in onder-kiesdistricten op te dragen aan algemeene maatregelen van inwendig bestuur, volgens beginselen, welke de wet zou stellen. Deze kon bijv. voorschrijven, dat elke gemeente, die niet een hoofd-kiesdistrict op zich zelve uitmaakte, een onder-kiesdistrict zou vormen; met het voorbehoud echter, dat gemeenten beneden eene bevolking van duizend zielen, met andere tot één onderkiesdistrict konden worden vereenigd. Bij nader onderzoek moest het Gouvernement van wege de ongelijkheid der behoefte in de onderscheidene streken des Rijks deze gedachte laten varen. Het minimum toch van bevolking der onder-kiesdistricten, dat door de verschillende plaatselijke gesteldheid werd geëischt, verschilde zoozeer, dat men het in sommige deelen op 700, in andere op 7000 zou moeten bepalen. Hier behoorden verscheiden kleine gemeenten in een onder-kiesdistrict te worden vereenigd; elders was het noodig ééne zelfde gemeente in onder-kiesdistricten te verdeelen.

Bij dit verschil bleef er niet overig, dan den eenvoudigen regel, in het ontwerp voorgesteld, aan te nemen. Doel en werking kunnen geen andere zijn, dan aan de kiezers, naar de bijzondere plaatselijke omstandigheden, de uitoefening van hun regt zoo gemakkelijk mogelijk te maken.

NOTA VAN TOELICHTING, *behoorende bij de tabellen, houdende indeeling van het Rijk in kiesdistricten en de bepaling van den census.*

Bij de indeeling van het Rijk in kiesdistricten, heeft de Regering drie punten in het oog gehouden, waardoor zij vertrouwt zoowel aan den geest der Grondwet als inzonderheid aan de voorschriften der artt. 76 en 77 te hebben voldaan.

De Grondwet verlangt voor de Tweede Kamer nationale verkiezingen. Verdeeling in districten voor het doen dier keuzen beantwoordt aan dat doel niet volkomen; zij laat de keuze des volks twijfelachtig, en veronderstelt die in de verschillende uitspraken van zijne deelen, maar zij is niet wel te vermijden in de uitvoering, en om die gemakkelijk of mogelijk te maken, heeft de Grondwet haar gewild.

Hieruit volgt, dat, hoe minder versnippering van het Rijk er door indeelen in kiesdistricten plaats heeft, de uit te brengen benoemingen des te meer tot eene nationale verkiezing zullen kunnen naderen, en dat de wetgever het meest in den geest der Grondwet handelt, wanneer hij een grooter aantal kiesdistricten instelt, dan de geregelde gang van het verkiezingswerk volstrekt vereischt.

Met het oog hierop heeft het Gouvernement gemeend over het algemeen geene kleinere kiesdistricten dan van 90,000 zielen te moeten voorstellen. De geregelde uitvoering schijnt dit allezins te gedoogen, en de onderkiesdistricten, ten gerieve der ingezetenen aan te wijzen, nemen alle bezwaren, die van die zijde zouden kunnen geboren worden, weg. De locale gesteldheid heeft hierbij echter telkens tot rigtsnoer moeten strekken, en daarvandaan dat eenige districten van slechts 45,000 zielen zijn aangewezen.

Als tweeden regel heeft de Regering aangenomen, geene gemeenten in kiesdistricten te scheiden. Trouwens, bij het verdeelen in kiesdistricten van 90,000 zielen, kan voor zoodanige scheiding ook alleen de hoofdstad in aanmerking komen. Men heeft haar thans tot een district gemaakt. De redenen die in het algemeen tegen het vermeerderen van het aantal kiesdistricten pleiten, doen zich het sterkst gevoelen dáár waar niet eens de keuze eener gemeente stellig, maar slechts door behulp eener fictie zou worden aangewezen.

Eindelijk zijn bij deze verdeeling de provinciale grenzen buiten aanmerking gebleven. Scheen art. 76 der Grondwet door de woorden: »waarin het Rijk verdeeld wordt" reeds te vorderen, dat men de zaak op geen provinciaal terrein bragt, art. 77 eischt dit volstrekt. De geheele bevolking van het Rijk, volgens de laatste telling ongeveer 3,055,000 zielen bedragende, zoo vordert dat artikel 68 leden voor de Tweede Kamer. Het kleine tekort toch van omstreeks 5000 zielen scheen hieraan niet te schaden. Bij eene indeeling nu der provincien in districten, ook wanneer men die niet grooter dan van 45,000 zielen stelde, zouden onderscheidene provincien een overschot hebben geleverd, hetwelk over hare districten zou hebben moeten verdeeld worden. Deze overschotten zouden alzoo zijn verloren gegaan, en, daar zij gezamenlijk meer dan 45000 beliepen, zou het gevolg der provinciale indeeling zijn geweest, dat er minder leden gekozen wierden dan de Grondwet verlangde, of dat men het beginsel: »voor iedere 45000 één" geheel ter zijde stelde; en alzoo in ieder geval een grondwettig voorschrift overtrad.

De orde waarin de kiesdistricten op de tabel zijn aangewezen, is overigens dezelfde, welke men bij het maken der verdeeling gevolgd heeft. Om geleidelijk te kunnen voortgaan, is men aan een der uithoeken van het Rijk begonnen, althans voor zoo veel de hoofdtrekken der indeeling aangaat.

Bij ieder kiesdistrict is die census bepaald, dien men,

na het meest nauwgezet onderzoek, overeenkomstig met de plaatselijke gesteldheid heeft geoordeeld. De regering heeft zich daartoe overal de vraag gesteld, hoe laag de census zou kunnen dalen om nog diegenen uit te sluiten, die niet kunnen geacht worden bekwaam te zijn voor de uitoefening van het kiesregt, d. i. zij heeft, behoudens het door de Grondwet bepaalde minimum, den laagsten census trachten te verkrijgen, dien de plaatselijke gesteldheid gedoogde. Zoo heeft zij den algemeenen census voor ieder kiesdistrict, en op gelijke wijze, de uitzonderingen voor bepaalde gemeenten vastgesteld. Ééne omstandigheid heeft haar nogtans meermalen verhinderd den census naar dat beginsel streng te bepalen, vooral in de gevallen van uitzondering. Had men alleen op de keuzen voor de Kamer te letten gehad, dan zouden de hoogere census-cijfers veelal lager gesteld zijn; maar de bepaling der Grondwet in het laatste lid van art. 139 gebood ook bij deze bepalingen op dat voorschrift te letten, en hier toe te zien, dat men zich niet tot eenen census voor het kiezerschap voor de gemeenteraden verbond, dien de plaatselijke gesteldheid, ook daarbij buiten twijfel in aanmerking te brengen, niet kan gedoogen.

Onloochenbaar loopen de denkbeelden omtrent de geschiktheid voor de uitoefening van het kiesregt uiteen, en kan eene census-bepaling slechts zeer in het algemeen en in grove trekken de grens tusschen bekwaamheid en onbekwaamheid aanwijzen. Altijd is tot zoodanige bepaling bekendheid met den geheelen toestand der plaats en harer ingezetenen vereischte.

Het Gouvernement is daarom noch tot de verdeeling van het Rijk in kiesdistricten, noch tot de bepaling van den census overgegaan, dan na zich behoorlijk te hebben doen voorlichten door hen, die met de plaatselijke gesteldheid bekend waren.

Het heeft daartoe gemeend voor elke drie of twee, in gesteldheid meest verwante provincien eene commissie te moeten benoemen, bestaande uit zoodanig lid van het collegie van Gedeputeerde Staten van elk gewest, dat naar het oordeel des gouverneurs geacht kon worden het best bekend te zijn zoowel met de localiteiten als met de ingezetenen in zijne provincie. Zoodanige commissien zijn, ten getale van vier, bij Koninklijk besluit van 9 Januarij jl., n°. 37, benoemd, en vervolgens uitgenoodigd, om, overeenkomstig de hiernevens overgelegde instructie, voorloopig ieder op zich zelf werkzaam te zijn, en daarna voor zooveel noodig na gehouden onderling overleg, verslag harer verrigtingen in te zenden. Nadat deze verslagen den 16 Maart op één na alle waren ingekomen, zijn tot bevordering van spoed de commissien verzocht den 25 Maart in de residentie bijeen te komen, ten einde de voorgedragen ontwerpen in verband met elkander te herzien en daarin de gevorderde eenheid en overeenstemming te brengen.

Deze herziening heeft in vier bijeenkomsten plaats gehad, en geleid tot de vaststelling van een plan voor de verdeeling van het Rijk in kiesdistricten en voor den gevorderden census, hetwelk hiernevens is gevoegd en dat, met het oog op de beginselen door de Regering omtrent een en ander aangenomen, aan de commissien het doelmatigst is toegeschenen en het meest met de verschillende plaatselijke gesteldheid overeen te komen.

Bij overweging der beginselen, welke het Gouvernement gemeend heeft ten gronde te moeten leggen, zal men bespeuren, dat daarbij hoofdzakelijk de regels zijn gevolgd, die in het Verslag der Rapporteurs van de Tweede Kamer van 30 Junij des vorigen jaars uit de Grondwet zijn ontwikkeld.

De minister van Binnenlandsche Zaken,
THORBECKE.

Z. M. heeft 1°. den majoor C. T. van Meurs, onderdirecteur der artillerie-stapel- en constructie-magazijnen te Delft, vergunning verleend tot het aannemen en dragen der versierselen van ridder der Zwaard-orde, van Zweden en Noorwegen; 2°. benoemd tot kantonregter te Zuidhorn, Jhr. Mr. J. W. F. J. du Peyrou van Breugel.

Tegen het eind van Julij zullen de schilderijen, teekeningen, beeldwerken, enz., uitmakende de galerij van wijlen Z. M. Koning Willem II, publiek verkocht worden in het gebouw der galerij te 's Hage.

De Nederlandsche maatschappij tot bevordering der geneeskunst zal in Junij hare algemeene vergadering te Utrecht houden.

'S GRAVENHAGE, 7 Mei. Z. K. H. de Kroonprins van Zweden en Noorwegen heeft heden met Hoogstdeszelfs gevolg een afscheidsbezoek gebragt bij H. M. de Koningin en bij Z. K. H. Prins Hendrik, en heden middag zonder HD. gevolg aan het diner bij Z. K. H. Prins Frederik deel genomen.

Z. K. H. de Kroonprins van Zweden en Noorwegen is heden avond ten 8½ ure met den spoortrein naar Amsterdam vertrokken, na aan verscheidene heeren aanzienlijke geschenken gedaan te hebben.

— Bij Z. M. schijnt het voornemen te bestaan, om met HD. tegenwoordigheid het groote muzijkfeest te vereeren, dat in de maand Junij te Haarlem door de maatschappij: tot bevordering der Toonkunst, zal worden gegeven.

— De afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal hebben heden een aanvang gemaakt met het onderzoek van het ontwerp van kieswet, en zullen dat onderzoek morgen voortzetten.

STATEN-GENERAAL.

TWEEDE KAMER.

Zitting van Dingsdag, 7 Mei.

In deze zitting is ingekomen eene koninklijke boodschap ten geleide van een ontwerp van wet, houdende bepaling der som bestemd tot goedmaking der kosten van het Regentschap, met de daarbij behoorende Memorie van Toelichting. — Drukken en ronddeelen en verzending naar de afdeelingen.

Van de Eerste Kamer is ingekomen eene missive waarbij zij te kennen geeft, dat zij zich vereenigd heeft met het wets-ontwerp, betrekkelijk de kosten van het Nederl. Muntwezen. — Aangenomen voor kennisgeving.

Nog is ingekomen eene missive van den Staatsraad, Directeur van het kabinet des Konings, inhoudende dat Zijne Majesteit aan bovenvermelde wet HD. bekrachtiging heeft verleend. — Aangenomen voor kennisgeving.

De voorzitter deelt mede, dat door de afdeelingen zijn benoemd tot rapporteurs voor het wets-ontwerp regelende het kiesregt en de benoeming van afgevaardigden voor de Eerste en Tweede Kamer, de heeren: Wintgens, de Moraaz, Fokker, van Heemstra en Duijmaer van Twist.

Daarna is de vergadering gescheiden.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 6 Mei. In het begin der zitting der Wetgevende Vergadering van heden werd een krediet van 29.984 fr. goedgestemd voor het vervaardigen van stembussen volgens een nieuw model. Daarna werden de laatste artt. van het budget van Marine aangenomen en met de beraadslaging over het budget van Openbare Werken een aanvang gemaakt. Nadaud bestreed de door de commissie voorgestelde bezuinigingen; hij noemde dit budget het budget der armen en werklieden, en zeide dat Louis Blanc wel gelijk had toen hij een ministerie van *vooruitgang* wilde ingesteld hebben. Ten slotte bragt hij eene menigte drogredenen voort, die door Benoit werden bestreden. Hij achtte en beminde de werklieden, en zag zeer ongaarne bezuinigingen invoeren op de Openbare Werken; zij waren echter noodzakelijk gemaakt door den ongunstigen staat der financien. De maatschappij en de regering hebben gebrek aan veiligheid. Ziedaar de voorname oorzaak van het kwaad. De algemeene beraadslaging wordt daarop gesloten en het eerste hoofdstuk van het ontwerp vervolgens bediscussieerd en aangenomen.

— Heden schijnt aan den duisteren staatkundigen horizont een lichtstraal te voorschijn te komen. De partij der orde, zoo wil men, begint de handen in een te slaan en ernstig op eene gemeenschappelijke bestrijding van de socialistische hydra bedacht te zijn. Gisteren, Zondag avond, zijn al de onderdeelen van de partij der orde in het Staatsraadgebouw op de kaai Orsay vergaderd geweest. De bijeenkomst was talrijk en in meer dan een opzigt belangrijk. De voornaamste hoofden der meerderheid, Montalembert, Jules de Lasteyrie, Thiers, Berreyer, Larochejacquelein, Molé en anderen, hebben beurtelings in welsprekende redevoeringen de gevaren van den toestand geschetst, de hulpmiddelen daartegen aangewezen, en de noodzakelijkheid eener eendragtige werking aangetoond voor allen, die waarlijk het behoud des vaderlands beoogen. Vervolgens is de Vergadering terstond overgegaan tot de uiteenzetting van het doel der bijeenkomst, namelijk eene beraadslaging over de te volgen gedragslijn ten opzigte van het ontwerp der gewijzigde kieswet. Na die discussie, welke niet minder dan twee uren duurde, heeft de Vergadering met eene groote meerderheid besloten, dat zij het beginsel der urgentie zal ondersteunen, welke de commissie ten gunste van het ontwerp zal eischen.

Eenigen willen, dat Odilon Barrot zou hebben verklaard, dat, ofschoon hij de bepalingen der wet niet goedkeurde, hij echter niet tegen dezelve spreken zou. De *Ordre*, het orgaan van Barrot, als het hoofd der voormalige linkerzijde, doet evenwel geene gunstige gezindheid blijken.

De President der Republiek schijnt met genoegen de goede verstandhouding tusschen de partij der orde en zijn ministerie op te merken. — Zal die goede verstandhouding lang duren? Het is niet te denken.

De Broglie belast met het opstellen van de toelichtende memorie van de kieswet, zal heden zijn werk aan de commissie overhandigd hebben. Morgen of overmorgen zou het ontwerp in de Vergadering worden gebragt.

— Het dagblad *Napoleon* is heden eerst ten 3 ure namiddags verschenen. Het geeft slechts als reden dier vertraging op: »eene verandering in de administratie van het blad." Deze verklaring is te eenvoudig om de nieuwsgierigheid te bevredigen. Men vermoedt ook eene verwisseling van hoofdredacteur, en ieder verliest zich in gissingen. Het heden uitgekomen nummer is zeer kleurloos. Het eerste artikel is eene vrij flaauwe oproeping tot eendragt. In het tweede getiteld: *Onze regten en onze pligten*, verklaren de redacteurs van het Elyseesche blad, dat zij met het schrijven van de *Napoleon* gebruik maken van een regt, dat aan alle burgers toekomt, om namelijk de denkbeelden te verspreiden, die zij voor het land nuttig achten. Het blad *Napoleon* verklaart dus op nieuw, dat het geen officieel orgaan is.

— De Gen. Magnan is tijdelijk benoemd tot bevelhebber van de 4de militaire divisie.

— Men spreekt van een voorstel, waarbij de bekendmaking der stemming van het leger vóór de openbaarmaking der algemeene verkiezing, zal verboden worden.

— De vertegenwoordigers van Saône en Loire, met Madrier de Montjeau aan 't hoofd, zijn heden in de Vergadering verschenen en namen zitting aan de uiterste linkerzijde, d. i. op den top der Montagne. Eugène Sue zal, zegt men, zijne plaats kiezen nabij Jules Favre, Deflotte en Vidal.

— Dupin aîné, die een verlof van 14 dagen had aangevraagd, is niet vertrokken. Heden presideerde hij de Vergadering.

— De Falloux heeft een reisje naar Anjou ondernomen.

— Men wil weten dat de graaf Molé van den H. Vader het grootkruis van de Pius-orde zou ontvangen voor de diensten, welke hij tot de herstelling van zijn gezag heeft bewezen.

— Men berigt dat de opening van het concilie van Rouaan den 10 Julij zal plaats hebben.

MADRID, 1 Mei. De *Gaceta* bevat een nieuw ontwerp tot regeling der schuld, opgesteld door Santillan, Aquilino Peret en Cayetano Cortès. De minister van financien onderwerpt deze voordragt aan de commissie, belast met het opstellen van een ontwerp, dat aan de Cortès moet worden aangeboden. Deze nieuwe voordragt schijnt meer te bevallen dan de vorige. Echter willen velen weten dat het eerste ontwerp, dat door de *Heraldo* begunstigd wordt, bepaaldelijk zal worden aangenomen.

— Berigten uit Lissabon loopen tot den 27 April. Er heerschte eene volmaakte rust. De Pairskamer had het ontwerp aangenomen, waarbij de regering gemagtigd wordt de belastingen voor dit jaar te heffen.

DUITSCHLAND.

KEULEN, 7 Mei. De *Kolln. Ztg.* zegt dat het weder slecht weer is voor den bondsdag, zeer slecht weer. Zij beklaagt zich namelijk over de bureaukratische wereldbeschouwing van v. Ladenberg, v. d. Heidt en al de andere menschen van het vak, voor welke de morele en de militaire achting van den Staat niets geldt. Hare verwachtingen rigten zich nu op eene grondige verandering van het ministerie en — op den prins van Pruissen. Manteuffel zal des noods aftreden en zijne Sonderbundsche eer redden. Reeds zouden onderscheidene ministers hunne demissie hebben aangeboden; doch zonder gevolg.

— Eergisteren gaf eene danspartij in het boven Deutz gelegen visschersdorp Poll, aanleiding tot een gevecht tusschen landlieden en kurassiers uit het naburig Deutz. De laatsten maakten gebruik van hunne sabels en de boeren van hunne hooivorken, dorschvlegels enz, met dat gevolg, dat van weerszijden eenige personen vrij ernstig gewond werden. Eerst toen een ritmeester en andere officieren op de plaats van het gevecht gekomen waren, gelukte het een einde aan deze wanorden te maken.

— Men spreekt er van, dat in den loop van den zomer een Europeesch Vorsten-congres zou worden gehouden te Warschau.

— Men schrijft uit Kassel 4 Mei. Het ministerie heeft de stendenvergadering, welke 15 Maart verdaagd was, tegen den 15 Mei weder opgeroepen.

— De *Augsb. A. Z.* berigt uit Weenen dd. 1 Mei uit eene volmaakt geloofwaardige bron dat de ministerraad zich bezig houdt met drie ontwerpen van wet 1°. op de algeheele gelijkstelling der niet-Katholijken in kerkelijke aangelegenheden met de Katholijke Kerk 2°. op het burgerlijk huwelijk en 3°. op het onbeperkte *veto* van den Staat bij de geestelijke ambtsbekleedingen (Ondertusschen hebben de dagbladpersen reeds gezucht onder de hartbrekende klagten dat de niet-Katholijken in Oostenrijk zoo verongelijkt werden. — Was het dan zoo onbillijk dat de regering een begin maakte met de belangen te behartigen van ⅓ van hare 37 millioen inwoners?)

— Te Pesth is dezer dagen eene gemeente van wederdoopers bekend geworden, bestaande uit 19 leden. Een kleermakersknecht, die als hun predikant de volwassen leden der gemeente doopte in den Donau, was door de policie uit Pesth verbannen.

ITALIE.

Een Genueesch blad verhaalt dat de koning van Napels te Rome wordt verwacht om den H. Vader een bezoek te brengen en verneemt dat er toebereidselen daartoe op het Vatikaan gemaakt worden.

Sommige bladen beklagen zich op wrevelige toon dat

men nu niet meer hoort spreken van de vrijzinnige besluiten, die de H. Vader terstond na zijne terugkomst te Rome zou nemen. Zij vergeten echter dat zij zelve ongeroepen en onbevoegd de geruchten daarvan verspreid hadden, terwijl er te Rome niets officieels van bekend is.

Z. H. heeft alle ambtenaren van het ministerie bij zich ontvangen, zij werden den H. Vader voorgesteld door Mgr. Savelli, min. van binnenl. zaken.

De Eerw. P. Francisco Vaures, van de orde der conventueele Minderbroeders van den H. Franciscus, consultator der Heilige Congregatie der bisschoppen, raadgever en Canonist der Fransche legatie te Rome, is door den President der Fransche Republiek tot ridder van het Legioen van Eer benoemd, voor zijne aan den H. Stoel en aan Frankrijk bewezene diensten, gedurende de expeditie tot herstel van het pausselijk gezag.

Het *Giornale di Roma* meldt dat de bons der Republiek tot den 10 Mei bij de rijkskassiers in betaling zullen worden aangenomen; deze maatregel is genomen tot algeheele vernietiging van de papieren munt.

Men meent dat Z. H. den 3 Mei in een consistorie eene allocutie *ex cathedra* zal houden.

Volgens de *Concordia* van Turijn zou voor de nieuwe leening te Milaan nog voor geen halve millioen ingeschreven zijn.

BELGIE.

BRUSSEL, 7 Mei. De Kamer der Vertegenwoordigers heeft gisteren na eene korte discussie het budget van finantien voor 1851 aangenomen.

— De Gendsche linnenmarkt was ll. Vrijdag zeer gedrukt ten gevolge van den ongunstigen toestand van Frankrijk. Er was een volslagen stilstand in de zaken op te merken.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 8 Mei.

BEVALLEN (3 Mei): C. E. van Reenen, geb. van de Poll, Z. — (6 Mei): A. C. Goedkoop, geb. Goudt, Z.

OVERLEDEN (3 Mei): T. J. de Loor, 28 j. - J. M. Brummelkamp. — (4 Mei): C. ter Heege, geb. van Dijk, 63 j — (5 Mei): A. C. van Oosterwijk, wed. P. Lugt, 80 j.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

		7 MEI 4½ u. gebl.	8 MEI 4½ u.			gebl
NEDERL., Werkel. Sch. à 2½ pCt.		55¾	55 5/16	à	55 7/16	55⅜
Dito Dito	3 »	65 5/16	65⅛	•	65¼	65 3/16
Dito Dito	4 »	86	85⅞	•	86	
Dito Obligatiën O. I.	4 »	84¾	84½	•		
Amortis. Syndic.	3½ »		87⅞	•	87⅞	
Handel-Maatschappij	4½ »			•		
Aand. Rijn-Spoorweg	» »	90		•		
Aand. Holl. S. M.	»			•		
Obligatiën	» »		97	•		
BELGIE, Obligatiën 1844	» •			•		
Cert bij de Belg. Bank	2½ »			•		
Dito bij Rotsch. en Volksv.	» »	46⅜		•		
SPANJE bij *Ardoin* £ 86	5 »	13⅛	12 13/16	•	13	
Dito Dito » 510	» »	13 5/16	13 3/16	•	13¼	13 3/16
Dito Onbep. Stukken	» »	12 15/16	12¾	•		
Dito	3 »	37 1/16	36 15/16	•	37	
Dito Binnenl. 2400 P.	» »	29¾	29 11/16	»	29¾	29 11/16
Coup. *Ardoins*	»	8¼	7 15/16	•		
Passive	»			•		
Fransche Uitgest.	»		3⅞	•		
PORTUGAL te Londen 5 pCt. na 4	»	35¾	35½	•	35 11/16	35 9/16
Dito Dito	» »	36 1/16	35 15/16	•	36	
RUSL. bij *Hope* 1798 en 1816	5 »	103⅞	103¾	•		
Dito Dito 1828 en 1829	» »	103¾	103½	•	103⅝	
Cert. bij do. 1831 en 1833	» »			•		
Dito bij *Hope*	4 »	85⅝	85¼	•		
Dito bij *Stieglitz en C°.*	» »	85	85	•		
Dito bij id. 5de Serie	4 »	84¾	84¾	•	84 13/16	
Cert. te Hamburg	5 »			•		
Inschrijving in Assignat.	6 »			•		
Cert. van dito	» »	63⅝		•		
POLEN, Aand. à fl. 300	4 »	63¾		•		
Dito met Lot » 300	»		143	•		
AMERIKA, Bank-Actiën	»			•		
FRANKRIJK, Obligatiën	3 »	51⅛	50¾	•	50 15/16	50 13/16
PRUISSEN, Aand. met Lot. R 50	*f*			•		
OOSTENRIJK, Metalliek	5 pCt.	75½	74 11/16	•	75¼	74¾
Dito Nieuwe	2½ »	40½	40 3/16	•	40⅛	40 3/16
Dito Nieuwe	5 »	80⅞	80½	•	81	80½
Ween. Bank bij *Goll en C.*	» »	83		•		
Dito	4 »			•		
Aand. met Loting fl. 500	*f*			•		
Nieuwe dito » 250	»	280		•		
NAPELS, Cert. *Lam. en Bouwer*	5 pCt.			•		
BRAZILIE te Londen 1824	5 »	89⅛	89½	•		
Dito Leening 1843	5 »	87		•		
PERU	4 »	70		•		
MEXICO	5 »	27 7/16	27⅜	»	27 7/16	
GRIEKENLAND	5 »			•		
VENEZUELA 6 pCt. nu	2¾ »	33⅞		•		
NEW GRENADA 6 pCt. nu	1½ »			•		
ECUADOR	»		3⅛	»	3 9/16	3 7/16
Coup. Ecuador	*f*		17½	»	18½	
Grieken onb.	»	4⅞		•		

Den. 5 pCt. 95⅞, 96¼; 4½ pCt. Eng. Russen 94⅝.

Binnenlandsche fondsen over het geheel goed prijshoudend. 3 pCt. Fransche meer aangeboden en ruim ¼ pCt. lager dan gisteren. Spaansche insgelijks iets minder. Russische en Metallieken genoegzaam onveranderd. In Zuid-Amerik. fondsen blijft weinig handel, alleen waren Equador meer gevraagd en williger.

Koers van het Geld: Beleening 2½ pc., Prolongatie 2½ pc., Disconto 2 pCt.

Wisselkoers.

2/m. Parijs 56⅜; Zigt Parijs 56 9/16; 2/m. Londen 12,02½; Zigt Londen 12,07½; 2/m. Hamburg 35; Zigt Hamburg 35 3/16; 3/m. Lissabon 42⅞; 3/m. Porto 42⅞; 2/m. Petersburg 1,87½.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 7 Mei. Belg. leen. 2½ pc. 49; 5 pc. 97⅝; 4½ pc. 89; Spanje Ard. 5 pc. 12¾; Binnenl. 3 pc. 29 11/16; Coupons —; Rom. Leening 76½.

PARIJS, 6 Mei. Fr. 3 pc. 55,05; 4 pc. —,—; 5 pc. 88,45; 5 pc. N. —,—; Schatk. 4¾,—; Bank-Act. 2285,—; Belg. 840, 5 pc. 97¾; 1842, 5 pc. 97¾; 4½ pc. 88¾, 2½ pc. —; Holl. 2½ pc. 57½; Nap. 5 pc. 95,25; Spanje 3 pc. Binnenl. 30⅝; 3 pc. Buitenl. 37⅞; 5 pc. Act. Rente —; Piem. Leen. 1834 —,—; 1849 —,—; Rom. leening 78.

MADRID, 1 Mei. Act. Sch. 3 pc. 30⅜, id. 5 pc. 12 9/16; Uitgest. Sch. 3 5/16; Coupons 7½.

WEENEN, 4 Mei. Met. 2½ pc. 49; (N.) 4 pc 73; 4½ pc. 81¼; 5 pc. 93¼; Bank-Actien 1057; Lot. fl. 500, 171; id. fl. 250, 107½.

BERLIJN, 6 Mei. Schuldbr. 3½ pc. 86; Loten 102½; Rusl. bij Stiegl. 4 pc. —; Pools. 4 pc 78¾; Loten fl. 200, 95¼; id. fl. 300, 123; id. fl. 500, 80¾.

FRANKFORT, 6 Mei. Met. 5 pc. 77⅞; 4 pc. 60½, 2½ pc. 41½; Bank-Actien 1070; Darmst. Lot. fl. 50, 72; id. fl. 25, 25⅝; Badensche Lot. fl. 50, 51⅝; id. fl. 35, 31⅜; Nassaus. 23⅝; Holl. 2½ pc 55½; W. S. 4 pc. 85¾; Sijndic 3½ pc. 86¾.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 8 Mei.

De heden morgen in Rotterdam geveilde Carolina Rijst is van *f* 9¾ tot *f* 11 na gelang van beschadigdheid coulant verkocht.

In de gisteren door de Nederl. Handelm. te Rotterdam gehouden veiling van 80746 kranj en kan. JAVA SUIKER, is alles tot de volgende prijzen verkocht:

N°. 1. — a — c.	N°. 8. 22½ a 25 c.	N°. 15. 28¾ a 31¼ c.
„ 2. — a — „	„ 9. 23¾ a 25¾ „	„ 16. 29½ a 32¾ „
„ 3. — a — „	„ 10. 24½ a 26 „	„ 17. 30 a 33¼ „
„ 4. — a — „	„ 11. 24¾ a 26¼ „	„ 18. 31¼ a 33¾ „
„ 5. 21¼ a 21½ „	„ 12. 25 a 25 „	„ 19. 33 a 35¼ „
„ 6. 21 a 23 „	„ 13. 25½ a 28¾ „	„ 20. 35 a 35½ „
„ 7. 22 a 23½ „	„ 14. 27¾ a 30¼ „	

GRAANMARKT.

Tarwe flaauw en met weinig handel, verkocht: 132 ℔ bovenl. Russ. *f* 230; 132 ℔ p. Kubanka *f* 275; 122 ℔ j. Vriess. *f* 190.

Rogge veel ter veil en niet dan lager te verkoopen.

Garst wat aangenamer: 98 ℔ n. Old. Winter *f* 100.

Haver in een doen: 84 ℔ fijne *f* 84; 75 ℔ Voer *f* 68.

Haver zonder handel.

Koolzaad. In veiling besch. Kielsch *f* 287, 296 £. Op 9 vaten Olie dadelijk 68; Sept. en Oct. 55½ £. *Lijnzaad* een doen; 110 ℔ Petersbursch *f* 260; 108 ℔ Riga *f* 232½. *Raapolie* op 6/w. *f* 41; Vliegend *f* 40; per Volgbriefje *f* 40; Sept. *f* 33½, ¼; Oct. *f* 33½; Nov. *f* 33¾, ½, Dec. *f* 35¾, ½. *Lijnolie* op 6/w. *f* 32; Vliegend *f* 31. *Hennepolie* op 6/w. *f* 37¼. *Raapkoeken* 52, 55. *Lijnkoeken* *f* 6, 8.

ROTTERDAM, 7 Mei. Heden werden verkocht 24 v. Maryland Tabak per diverse ladingen.

SCHIEDAM, 7 Mei. Gerst: 130/2 ℔ Koersche *f* 130. — Moutwijn per Ned. vat zonder fust *f* 10,62½; Jenever *f* 14,25; Amst. Proef *f* 15,50, zonder de belasting.

DELFT, 8 Mei. Grasboter *f* 32 a 40; Hooiboter *f* 23 a 28 het vierde vat.

De aan-, uit- en doorvoer van levensmiddelen te Amsterdam van 29 April tot en met 4 Mei, zijn geweest als volgt:

Aanvoer.

Rogge L. 161, 15 M. — Tarwe L. 409, 24 M. — Boekweit L. 65, 15 M. — Garst L. 59. — Erwten 3 M. — Meel 55 ℔. — Gort 350 ℔. — Rijst 360285 ℔.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 7 Mei. H. A. Kemper, Gebroeders, Londen. - H. H Kwint, Hendrika Gesina, Cardiff. - G J. Timmer, Koophandel en Zeevaart, Newcastle. - F. Buck, Quebeck Packet, id. - Y. Moore, New Messenger, Sunderland. - J. Fennick, Clude, id. — Gisteren nog: Karst, Klazina, Koningsbergen.

HELVOET, 7 Mei. J. M. Kaleshoek, Maasstroom, Banjoew., J. v. Brouwershaven, gesleept door de stoomboot Kinderdijk. - R. Brixtol, Daring, Jerseij. - T. Duncanson, Border Queen, (s) Leith. — Gisteren nog: C. Davids, Chance, Sunderland. - J. Greig, Victoria, Leith. - R. Dorkin, Tidij, Charlestown.

UITGEZEILD:

VLIE, 5 Mei. J. Williams, Jane Dunn, Sunderland. - W. Emmerson, Ann, Hartlepool - J. J. de Boer, Zwaantina Hendrika, St. Petersburg. - D. H. Hazewinkel, Delia, Stockholm.

HELVOET, 7 Mei. G. van der Gouw, Maria Johanna, Gibraltar. - C. Jaij, Ellen, Londen. - H. P. Hinlopen, Vallerius Lodewijk, Leverpool. - R. Sinclair, Albion, Newcasle.

CARGA-LIJSTEN.

AMSTERDAM.

KONINGSBERGEN, Anschlaij, Königin Elisabeth: 150 last Tarwe, H. en D. Rahusen.

NORDEN, Stracholder, Annette: 20 last Tarwe, A. en F. Haerten.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 8 Mei, in lading naar

Keulen	H. Bernts, Cölln N°. 4.
„	W. Dhamen, Vr. Anna Margaretha.
Maintz	C. Bender, Maintz N°. 6.
Manheim	J. Andres, Telemac
Weesel	P. J. Balk, Vr. Rabecca.
Duisburg	J. H. W. van Booven, Emma.
Straatsburg	B. Geiger, Frankfort N°. 4.
Dusseldorp, Neus en *Urdingen.*	G Koenen, Niederrein N°. 10.
Frankfort en *Coblentz*	F. W. Timmerman Frankfort N°. 21.
Venlo en *Roermond*	J. van Alom Jz. (Beurt L. de Rijk en Comp.) Harmonie.
Maastricht.	P. Wecks, de Stad Amsterdam.
's Hertogenbosch en *Maastricht.*	H. van Eyken Lz., de Vier Gebroeders, Sluit 11 Mei.
Tiel	F. den Hartog, de Vrouw Geertruida.

KEULEN, 6 Mei in lading naar:

Amsterdam	Kapt. Scholten	Köln N°. 2.
Rotterdam	„ Kalfs	„ „ 8.

Rijnhoogte	ARNHEM 7 Mei	1 el	8? duim.
	KEULEN 7 „	8 voet.	5½ „

ADVERTENTIEN.

Heden overleed tot onze diepe droefheid, onze innig-geliefde Vader en Behuwdvader, NICOLÄUS RUYTER, in leven *eerste assessor* dezer gemeente, in den ouderdom van 69 jaren en bijna 6 maanden, na tijdig voorzien te zijn geweest van de genademiddelen van onze Moeder de H. Kerk.

Eene ongesteldheid van weinige dagen maakte een einde aan zijn zoo dierbaar leven.

OPPERDOES, 5 Mei 1850. A. RUYTER.
(261) Uit aller naam.

(257) Er wordt in de Provincie *Noord-Braband*, in een volkrijk en welvarend Dorp, aan eenen MEDICINAE en ART. OBSTETRICIAE DOCTOR, ter overneming aangeboden: Eene gevestigde **PRAKTIJK**, welke een zeer goed bestaan oplevert en waarvan de vooruitzigten zeer gunstig zijn; des verkiezende kan men Woning, Tuin en daarbij behoorende Stalling overnemen. Adres met *franco* Brieven, onder de Letters A. Z. W., bij den Boekhandelaar CORNELIS ARRENBERG, op de Noordblaak te Rotterdam.

A. P. Bloemen, Apotheker en Chemist te *Sneek*, vraagt als **TWEEDE BEDIENDE**, een JONGELING, goed kunnende recepteren, en van een goed zedelijk gedrag. Brieven *franco.* (265)

Om zijne Natuurgenooten nuttig te zijn, verklaart de Ondergeteekende, dat hij door een **RHEUMATISCHENKETTING** van **J. T. GOLDBERGER,** bij de Hn. J. A. KLINGER & C°., alhier, gekocht, BINNEN DE ACHT DAGEN van zware Rheumatische Pijnen in den Rug, die hij sints geruimen tijd gehad heeft, en die hem onbekwaam maakte zijne Werkzaamheden te verrigten, GEHEEL HERSTELD IS.

C. A. BEIJER,
ROTTERDAM, 29 April 1850. in de Pottebakkersteeg, Hoogstr. W. 2, N°. 66.
Geattacheerd aan de Stoombooten *de Merwede* en *de Souverein.*

DE ONDERGETEEKENDEN, sinds jaren met C. A. BEYER bekend, bevestigen volgaarne den inhoud van bovenstaande verklaring.

ROTTERDAM, 30 April 1850.

G. VRIJHOF, *Kapt. der Stoomboot* DE SOUVEREIN
J. G. BLAAS, *Conducteur.*
KRUISKAMP, *Hofmeester.*
L. D. VAN OUWERKERK, *Kapt. der Stoomboot* DE MERWEDE.
J. VERHEY, *Conducteur.*

DE ECHTE GOLDBERGERSCHE KETTINGEN zijn met een Rooskleurig Strookje Papier, waarop een Waarschuwing gedrukt is, omplakt en in de onderstaande *Dépôts* voor *f* 1.80 en 2.70 te Koop.

Amsterdam, Verkoophuis.	Hoorn, L. B. Ruttenberg.
Amersfoort, H. A. van Ruyven.	Helvoetsluis, H. G. v. Steeden.
Almelo, C. Rossmark.	Kampen, Jufvr. M. Vooght.
Apeldoorn, B. Tideman.	Kleef, Gebr. de Bruin Ouboter.
Arnhem, G. W. Tikkel.	Leijden, A. Dirks.
Assen, H. P. A. v. Gorcum.	Leeuwarden, S. P. Postma.
Alkmaar, J. Brongers, Gz.	Maastricht, Primavesi aîné.
Bergen-op-Zoom, D. Pouwels.	Middelburg, J. C Kries.
„ C. H. Veraart.	Monnikendam, P. de Boer Pz.
Bolsward, S. S. Oosterbaan.	Nijmegen, Gebrs. Swemmelaar.
's Bosch, F. L. Welsch.	Nieuwe Diep, T. Groen.
Boxmeer, F. Leblanc.	Pekel-A, Gebr. Holak.
Breda, Wed. J. Julianus.	Rotterdam, J. A. Klinger en C°.
Dokkum, A. Schaafsma.	Roermond, P. Hanrath.
Doetichem, W. J. Raadgeep.	„ J. J. Romen.
Delft, J. T. Wagner.	Schiedam, Mej. A. B. Roepius.
Dordrecht, J. Veth Jr.	Sneek, P. T. Potma.
Deventer, B. H. Tikkel.	Thiel, L. Ulfelder.
Enkhuizen, G. Rienderhoff.	Utrecht, Ferd. Meijer.
Gouda, A. Goedraad.	Venlo, C. J. v. Boom (Vader).
Gorcum, H. Bodery.	„ E J. Muller.
Groningen, R. Hartman.	Veendam, S. Savenye.
„ J. L Lagro Jr.	Vlissingen, A M. Kalbfleisch.
Goes, J. Bouwens.	Winschoten, G. Wasman.
's Hage, Sack en C°.	WijkbijDuurstede, Wed. Olbers.
Haarlem, J. Larsen.	Zaandijk, P. de Boer.
„ Wed. de Lange en van Ek.	Zierikzee, C. v. Scheick.
	Zutphen, J. H. A. Wansleven.
Harderwijk, Wed. G. Tijhoff.	Zwolle, W. Ulderink, Jr.
Harlingen, P. L. Mirande, Pz.	„ A. A. v. d. Kolk.

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.